

protocol aanpak plusleerlingen

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Aanpak plus-leerlingen.....	3
2.1	Het menu voor alle plusgroep-leerlingen.....	3
2.2	Het menu voor de plusklas leerlingen.....	4
3	Compacten en verrijken Rekenen, Taal en Spelling (plusleerlingen)	4
3.1	Richtlijnen Groep 3.....	4
3.2	Richtlijnen leerlingen plusgroep groep 4-8.....	4
4	Begeleiding compacten en verrijken rekenen, taal en spelling.....	5
5	Evaluatie, beoordeling en rapporten.....	6
	Bijlage: Werkstramien M&M	7

1 Inleiding

Op RKBS Willibrord wordt in elke groep gewerkt in niveaugroepen.

plusgroep ¹	Deze leerlingen krijgen een compact basisprogramma en aanvullende verrijking.
basisgroep	Deze leerlingen volgen het basisprogramma van de methode.
risicogroep	Deze leerlingen krijgen voor een of meerdere vakken verlengde instructie.

Aansluitend op deze niveau-indeling bestaat een zorgstructuur:

- leerlingen uit de risicogroep kunnen in aanmerking komen voor r.t.
- leerlingen uit de plusgroep kunnen in aanmerking komen voor de plusklas.

De signalering voor plusgroep en plusklas is beschreven in het protocol signalering plusleerlingen.

2 Aanpak plus-leerlingen

De leerlingen in de plusgroep vormen een gemêleerd gezelschap. Het zijn leerlingen die op een enkel vakgebied (ver) vooruit zijn, leerlingen die dankzij hard werken vlot de leerstof beheersen, de (hoog)intelligente en (hoog)begaafde leerlingen die aan beperkte instructie en oefening voldoende hebben om de methodedoelen te bereiken en/of kleuters met een ontwikkelingsvoorsprong. Al deze leerlingen hebben behoefte aan verrijkingsonderwijs waar hun talenten worden aangesproken.

Type leerling in plusgroep	methode-verrijking	verrijkings-niveau 1	verrijkings-niveau 2	peer-groep contacten ²
Vlot				
Intelligent of begaafd				
(hoog)intelligent of (hoog)begaafd		PLUS-KLAS		

- **verrijkingsniveau -1** omvat leerstof en activiteiten die moeilijker en uitdagender zijn dan de methode aanbiedt.
- **Verrijkingsniveau-2** is complexer, met een duidelijker verbredingscomponent, veel eigen inbreng van de leerling, reflectie en kenmerken van top-down-leren³.

2.1 Het menu voor alle plusgroep-leerlingen.

Alle plusleerlingen krijgen een beredeneerd leerstofaanbod, dat kan bestaan uit een compacte basis en een aanvullende verrijkingsaanbod.

1. De methode compact (routeboekjes, handleiding methode)
 - Het besluit om te gaan compacten wordt altijd in samenspraak met de IB-er genomen. Een leerkracht stopt nooit uit eigen beweging met compacten.
 - Het besluit om te compacten wordt besproken met leerling en ouders.
2. Verrijken met verrijkingsmaterialen
 - De leerkracht gebruikt de planning vanuit Levelwerk waarop staat wat de leerling gaat leren en/of moet maken.

¹ Let op onze definiëring: plusgroep (binnen de groep) en plusklas (groepsoverstijgend)

² Peergroep: een groep ontwikkelingsgelijken.

³ Top-down-leren: een vorm van leren die uitgaat van eerst het grote geheel aanbieden en dan de onderliggende vragen behandelen. In reguliere methoden wordt 'bottom-up' gewerkt: stap voor stap leer je en begrijp je het grotere geheel

- De leerkracht bespreekt het werk (begeleiding vooraf, tijdens, na afloop) op een vast moment in het rooster.
- De leerling heeft een eigen bak of map waar alle materialen klaarliggen.
- Overig materiaal (te groot voor in leerlingbakje) is in de groep aanwezig.

2.2 Het menu voor de plusklas leerlingen

De **plusklas** leerlingen krijgen het plusgroep-menu in de eigen groep, en volgen daarnaast het plusklas-programma.

Door middel van de signalering hebben we zicht op leerlingen die de volgende onderwijsbehoeften kennen:

- behoefte aan contacten met ontwikkelingsgelijken (peer-groep).
- het (leren) aangaan van een intellectuele uitdaging op voldoende hoog niveau.
- het leren van specifieke vaardigheden zoals leren organiseren en leren leren.
- het leren beheersen en uitbreiden van de executieve vaardigheden.

In de plusklas worden doelen gesteld waarmee aan bovenstaande onderwijsbehoeften tegemoet wordt gekomen. Op RKBS Willibrord wordt hiervoor gebruik gemaakt van de projecten van de pittige plustorens.

3 Compacten en verrijken Rekenen, Taal en Spelling (plusleerlingen)

3.1 Richtlijnen Groep 3

Rekenen

Toetsen:

- Geef de methodetoets als voor-toets bij sterke leerlingen uit verrijkingsniveau 2 in overleg met Intern Begeleider. Deze wordt niet nabesproken of verbeterd.
- De toets-onderdelen die niet werden beheerst, worden aan het eind van het blok opnieuw gemaakt. Dát resultaat komt op het rapport.

Compacten

- Bespreek de te volgen route (op basis van de voortoets) met de leerlingen: het oefenen van leerstof die nog niet beheerst wordt..
- Meedoen met instructie bij nieuwe onderwerpen of notaties, projecttaken, automatiseren.
- Beperkt inoefenen op basis van de resultaten van de voortoets. Maatwerk is het uitgangspunt.

Verrijken

- Tot Cito M3 – pluswerk van de methode in combinatie met Levelwerk.
- Na Cito M3 – pluswerk van de methode in combinatie met Levelwerk.

Lezen en spelling

- Leerlingen werken vanuit methode Veilig Leren Lezen in de zon-boekjes.
- Na Cito M3 kan Levelwerk worden ingezet.

3.2 Richtlijnen leerlingen plusgroep groep 4-8

Rekenen

Toetsen:

- Geef de Snappettoets als voortoets.
- Geef de volledige methodetoets aan het eind van het blok.
- NIET doortoetsen.

Compacten

- Bespreek de te volgen route (op basis van de voortoets) met de leerlingen: het oefenen van leerstof die nog niet beheerst wordt.

- Meedoen met instructie bij nieuwe onderwerpen of notaties, projecttaken, automatiseren.
- **BEPERKT** inoefenen in Snappet: som 2 en 3 vormen de instructie en het inoefendeel. Daarna doorwerken met het Snappet + werk om de leerdoelen te behalen (= 2 x 10 opdrachten).

Verrijken

- Door middel van het pluswerkboek (groen) en/of Levelwerk. Dit wordt per leerling vastgesteld op basis van de leerdoelen.

Taal

Toetsen:

- De volledige methodetoets aan het eind van het blok.
- **NIET** voortoetsen, **NIET** doortoetsen.

Compacten

- **MINIMAAL** meedoen met instructie.
- **BEPERKT** inoefenen in Snappet.

Verrijken

- Er is voldoende verrijking in Snappet (verrijking binnen de leerdoelen)
- Daarnaast levelwerk aanbieden.

Spelling

Toetsen:

- Signaal-dictee afnemen
- Controle-dictee na blok
- **NIET** doortoetsen.

Compacten

- Meedoen met aanbieden van het woordpakket met de spellingsregels.
- **BEPERKT** inoefenen in Snappet: opdracht 4 t/m 9 (geeft de leerkracht aan op basis van signaaldictee)

Verrijken

- Levelwerk.

4 Begeleiding compacten en verrijken rekenen, taal en spelling

Uitgangspunt: verrijking is nodig om tot leren te komen. Verrijking wordt nooit gebruikt als beloning en verrijking wordt ook niet gestopt om te straffen.

Geef 1x per week feedbackgesprekken over de verrijking (snappet, plusboek en Levelwerk)
Blik 1x per week terug op het werk dat is gemaakt (procesbegeleiding) en bespreek het werk voor de voorliggende periode. Zie ook de bijlage met de M&M-aanpak.

Goede verrijking bestaat uit een mix van drie componenten:

- **Diep:** accent op moeilijker werk
- **Breed:** accent op meer willen weten
- **Ruim:** accent op uitdagen tot creativiteit

Geef **feedback** gericht op het ontwikkelen van een groei-mindset:

- Focus op het proces:
 - o Wat heb je geleerd, hoe kreeg je het voor elkaar?
- Focus op inspanning:
 - o Wat heb je gedaan om door te zetten? Hoe hard heb je geoefend?
- Focus op groei:
 - o Zie je hoe je vooruit bent gegaan?

- Focus op leren:
 - o Help met inzicht in wat er nog te leren valt.
- Focus op leren van fouten:
 - o Geef de kans om fouten te maken. Hiervan kun je leren

5 Evaluatie, beoordeling en rapporten

Dit onderdeel is nog in ontwikkeling. Gedurende schooljaar 2017 – 2018 zal het protocol hiermee worden aangevuld.

Bijlage: Werkstramien M&M

Werkstramien M&M biedt de leerling steun langs twee lijnen: **Mentaal** en **Materieel**.

- * **Mentaal:** bemoedig de leerling binnen helder gemaakte afspraken.
- * **Materieel:** geef de leerling houvast in de aanpak van een taak.
- * **Mentaal: Bemoedigen**
Bemoedig de leerling binnen helder gemaakte afspraken. Het is van belang dat de leerling voelt dat de opvoeder achter hem staat, mee leeft, maar wel met in achtneming van een duidelijk verwachtingspatroon: 'Ik help je het zelf te doen'. De rol van een coach dus die de wedstrijd voorbespreekt, tussentijds aanwijzingen geeft en aanmoedigt en in de nabespreking de ruimte biedt voor reflectie: wanneer ging het goed, waar kwam je vast te zitten, wat voelde je erbij, hoe ben je verder gegaan, hoe zou je het een volgende keer aanpakken enzovoort. Gebruik daarbij opbouwende taal die zich meer richt op de inspanning dan op het resultaat: zet 'm op, goed geprobeerd, prima doorgezet en dergelijke. Complimenteer het leerling dus voor de inspanning, ook als het resultaat zelf mager is. Geef geen complimenten voor resultaten waarvoor de leerling zich niet ingespannen heeft. Vermijd bevoogdend taalgebruik ("En ik had je nog wel zo gezegd dat...") Betrek de leerling actief in dit hele proces. Een van de sterke kanten van begaafde leerlingen is immers het inzicht hebben in eigen gedragingen.
- * **Materieel: Houvast bieden**
Geef de leerling houvast in de aanpak van een taak. Heel belangrijk is het bieden van structuur. Met name begaafde de leerlingen kunnen door hun creërend denkvermogen zoveel verschillende kanten uitwaaiëren, dat ze met geen mogelijkheid meer een lijn kunnen ontdekken, laat staan vasthouden.

Hoe structuur te bieden? We gaan uit van een drieluik:

- Begeleiding **vooraf**gaand aan de uitvoering van de taak
 - Begeleiding **tijdens** de uitvoering van de taak
 - Begeleiding **na** de uitvoering van de taak
- Begeleiding **vooraf**gaand aan de uitvoering van de taak:
- ✓ Bespreek de taak vooraf met de leerling, zodat duidelijk is wat er van hem of haar verwacht wordt. Kies de taak samen met de leerling. Maak gebruik van sterke talent-accenten.
 - ✓ Stel reële eisen: niet te hoog, maar ook zeker niet te laag.
 - ✓ Laat de leerling aangeven hoe hij de taak denkt uit te voeren: wat lastig lijkt, waar mogelijk hulp nodig is etc. Kom samen tot een aanpak in stappen en laat dit op eenvoudige wijze vast leggen.
 - ✓ Bespreek hoe om te gaan met tussentijdse problemen: hoe ,waar en wanneer hulp te vragen. Markeer de momenten waarop de leerling met zekerheid tussentijds kan terugkoppelen.

Begeleiding **tijdens** de uitvoering van de taak:

- ✓ Honoreer de terugkoppelingsmomenten (tussengesprekjes) zoals afgesproken. Bouw het aantal momenten geleidelijk af.
- ✓ Zoek af en toe oogcontact met de leerling ter bemoediging en/of loop enkele keren langs als gewerkt wordt aan de verrijkingstaak.
- ✓ Wees en blij consequent in de gemaakte afspraken.

Begeleiding **na** de uitvoering van de taak:

- ✓ Evalueer samen met het de leerling het verloop van de uitvoering van de taak aan de hand van het stappenplannetje.
- ✓ Bekijk samen het resultaat van de inspanning in relatie tot de vooraf afgesproken criteria.
- ✓ Formuleer samen eventuele leerpunten voor een volgende taak